

І. Я. ЛОСІЄВСЬКИЙ*

**НОВЕ ВИДАННЯ АРХІВНИХ
ДОКУМЕНТІВ
З ГЕНЕАЛОГІЇ ТА ІСТОРІЇ
ДВОРЯНСЬКИХ РОДІВ
СЛОБОЖАНЩИНИ**

Родословная книга потомственных дворян Харьковской губернии : сб. док. / Гос. архив Харьков. обл., Харьков. частный музей городской усадьбы. – Х. : ХЧМГУ, 2010. – 613 с.

Протягом останніх двох десятиліть не згасає інтерес до генеалогічних розвідок. Сьогодні копітка евристична робота у царині досліджень історії родини і роду набирає ще потужніших обертів.

У цьому контексті надзвичайно актуальною стає публікація джерел з генеалогічної тематики, особливо, якщо це стосується джерел маловивчених і досі не представлених у друкованому вигляді. Такою першопублікацією є спільний проект видання “Родословной книги потомственных дворян Харьковской губернии”, здійснений співробітниками Державного архіву Харківської області та Харківського приватного музею міської садиби.

Родовідна книга спадкових дворян Харківської губернії зберігається у Держархіві Харківської області і є цінним джерелом з поки мало дослідженої генеалогії дворянських родів Слобідської України. Можна стверджувати, що оприлюднення цих документів набуває особливої значущості, оскільки дворянські родовідні книги збереглися не у всіх областях України і за архівною класифікацією є особливо цінними, доступ до них обмежено, з іншого боку – їх публікація дає змогу полегшити доступ до рукописних джерел, прочитання яких викликає певні труднощі.

Рецензоване видання складається з передмови, вступної статті, основної частини, яка містить публікацію документів, додатка–списка

* Лосієвський Ігор Якович – доктор філологічних наук, професор кафедри бібліотекознавства і соціальних комунікацій Харківської державної академії культури, завідувач науково-дослідного відділу книгознавства, колекцій рідкісних видань і рукописів Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка, заслужений працівник культури України.

дворян, внесених у дворянську родовідну книгу Слобідсько-Української губернії 1786 р. та змісту, складеного у вигляді алфавітного списку родів, занесених в родовідну книгу, що публікується.

У передмові визначено актуальність, ступінь розробленості теми генеалогії та історії спадкового дворянства Слобідської України, обґрунтовано спрямованість видання на привернення уваги до всебічного дослідження проблеми.

У вступній статті “Від упорядників” розкрито особливості археографічного опрацювання документів під час підготовки збірника. Колектив упорядників (О. С. Гнезділо, О. С. Коптева, Л. М. Момот, Л. А. Панасенко, А. Ф. Парамонов, О. В. Сафонова) зважено і водночас креативно, враховуючи складності, що можуть виникнути при сприйнятті документів, підійшов до вибору прийомів та засобів публікації. При підготовці до видання Родовідної книги застосовано науково-критичний засіб передачі тексту документів ХІХ –поч. ХХ ст., при цьому збережено орфографічні особливості тексту, що значно розширює коло потенційних читачів і дослідників.

Враховуючи особливості подачі інформації в оригіналі у табличній формі, з метою полегшення користування, упорядники опублікували дані документи у вигляді відповідей на певні запитання. Причому, дані про дворянські роди систематизовано у виданні за абеткою, а не за місцем розташування у Родовідній книзі. Отже, це робить збірник документів певним чином ще й довідником.

Не можна не відзначити загальний обсяг опрацьованого і поданого у друкованому вигляді матеріалу – 613 сторінок.

На жаль, видання здійснено вкрай недостатнім накладом – усього 200 примірників.

Інформаційну цінність збірника, на нашу думку, збільшив би географічний показник, який би міг наочно представити географію дворянських родів Слобожанщини.

Доцільним було б також розмістити у виданні схеми генеалогічних дерев дворянських родів – так званих “поколінних розписів”, які є в оригіналі документів, або проілюструвати його зображеннями гербів хоча б деяких родів, до яких належали такі видатні особистості, як, наприклад, мікробіолог, лауреат Нобелівської премії Ілля Мечников або письменник Григорій Квітка-Основ'яненко.

Задум упорядників реалізовано успішно: видання стало вагомим внеском у базу дослідження генеалогії дворянських родів і може бути корисним не тільки для фахівців – істориків, архівістів, працівників музеїв, бібліотек, але й краєзнавців, всіх, хто самостійно досліджує історію своєї родини, розшукує своє родове коріння.